

LINSCHOTEN-VEREENIGING

NIEUWSBRIEF 2006 – I

L.S.

Twee activiteiten van de Linschoten-Vereeniging bepaalden de agenda van het afgelopen najaar: de presentatie van deel 103, *Lodewijk Huygens' Spaans Journaal* en de jaarvergadering in Gent. Het bestuur is daarna echter geenszins op zijn lauweren gaan rusten! De voorbereiding voor de publicatie van de delen 104 en 105 en de *Tresoor* zijn in volle gang. In deze nieuwsbrief leest u daar meer over.

Linschoten en Huygens

Op donderdag 22 september 2005 vond in de goed gevulde Nederlands-Hervormde Kerk te Voorburg de presentatie plaats van *Lodewijk Huygens' Spaans Journaal*. In een aantal geestige en informatieve inleidingen werd onder meer de positie van de familie Huygens in het 17de-eeuwse Haagse societyleven uiteengezet, balanceerend op de grens tussen hogere ambtenarij en patriciaat en qua maatschappelijke vooruitzichten tamelijk afhankelijk van de positie van de Oranjes. Ook werd duidelijk gemaakt dat Lodewijk Huygens vaak ten onrechte als het zwarte schaap van de familie is beschouwd. Vervolgens werd door bezorger Maurits Ebben het eerste exemplaar van het *Spaans Journaal* uitgereikt aan de cultureel attaché van de Spaanse ambassade, mevrouw Gonzalez Blanco, die met verve en charme de Spaanse ambassadeur verving. Het *Spaans Journaal* mocht zich verheugen in een goede ontvangst en lovende recensies. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het boek nog maar in beperkte mate voorradig is. Uitgeverij Walburg Pers overweegt momenteel een herdruk.

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

Jaarvergadering 2005

In de sfeervolle ambiance van de Koninklijke Akademie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde te Gent vond op zaterdag 22 oktober 2005 de 97ste jaarvergadering van de Vereeniging plaats. Onder dankzegging voor de tijdens hun bestuursperiode betoonde inzet werd afscheid genomen van de uittredende bestuursleden Vibeke Roeper (secretaris) en Lodewijk Wagenaar. Hoogtepunt vormde de uitreiking van de Linschotenpenningen 2003 en 2004 aan de historicus Roelof van Gelder voor diens boek *Naporra's omweg* en de Franse uitgever Michel Chandeigne voor diens fonds van vertaalde reisgeschriften, de *Éditions Chandeigne*.

Voorafgaand aan de vergadering ontving bestuurslid Stefan Deconinck de aanwezige leden in de Universiteitsbibliotheek, waar hij met enkele van zijn collega's van de vakgroep Nieuwe Geschiedenis in het kader van het onderzoeksproject EurIndia de tentoonstelling *Catoen en Compagnie. Over Europese textielhandel met India en cartografie van 1500 tot 1800* had ingericht.

Werken in voorbereiding

Eind 2006 hoopt de Vereeniging deel 104 (het jaardeel voor 2005) en deel 105 (het jaardeel voor 2006) tegelijkertijd te kunnen uitbrengen. Daarmee zal de achterstand in uitgaven zijn ingelopen en ligt de reeks weer helemaal op schema. Hier wordt alvast een tipje van de sluier opgelicht:

Christenslaven. De slavernij-ervaringen van Cornelis Stout in Algiers (1678-1680) en Maria ter Meetelen in Marokko (1731-1743)

secretariaat: Roestmos 3, 3069 AR Rotterdam
+31 (0)10 – 421 30 21
linschoten-vereening@xs4all.nl
www.linschoten-vereening.nl

Werken van de Linschoten-Vereeniging, deel 104

Barbarijse zeerovers stroopten in vroeger eeuwen de Middellandse Zee af op zoek naar buit én naar slachtoffers die als slaven in Noord-Afrika verkocht konden worden. Ook schepen op de Atlantische Oceaan waren niet veilig voor de kapers. Dat ervoer de Schiedamse kuiper Cornelis Stout die met zijn gezin in 1678 op weg was naar Suriname. Het schip werd geënterd en de opvarenden werden op de slavenmarkt van Algiers als levende koopwaar verkocht. Menigmaal zweefde Stout tussen leven en dood, na een flinke partij stokslagen, getroffen door de pest of afgemat door het zware werk dat hij moest verrichten. Dankzij het vredesverdrag van 1680 tussen Algiers en Nederland werd Stout met zijn gezin uit de slavernij bevrijd. Teruggekeerd in Nederland schreef hij zijn belevenissen op. De handgeschreven *Reisbeschryvinge* berust in de Koninklijke Bibliotheek.

Minder gelukkig was Maria ter Meetelen. Met haar echtgenoot kapitein Claas van der Meer was ze in 1731 uit Spanje naar Nederland vertrokken. Ten noordwesten van Lissabon werd hun schip door Marokkanen gekaapt en opgebracht naar Salé. Daar begon Maria's twaalfjarig slavernijbestaan dat zich grotendeels afspeelde in Meknès. Daar overleed haar man. Hertrouwen met een Nederlandse christenslaaf van enige positie was de enige mogelijkheid buiten de harem van de sultan te blijven. Deze gaf zo waar toestemming aan de kordate Maria te trouwen met Pieter Jansz Iede. Twaalf bange jaren blijkt Maria een meesterlijke overlevingsstrategie. In 1743 werd zij eindelijk vrijgekocht, samen met haar man en hun twee kinderen.

Vijf jaar na terugkeer verschenen haar avonturen in druk. De Koninklijke Bibliotheek bewaart één van de twee bewaard gebleven exemplaren van de *Wonderbaarlyke en merkwaardige gevallen van een twaalfjarige slaverny* (...).

LW

LINSCHOTEN-VEREENIGING
OPGERICHT 7 MAART 1908

Het journaal van Jan Dircksz Lam

Werken van de Linschoten-Vereeniging, deel 105

In 1623 besloten de bewindhebbers van de West-Indische Compagnie tot een grootscheepse aanval op de koloniën en handelsposten van de Portugezen in het Atlantisch gebied. Eerst zou de Braziliaanse stad Salvador worden ingenomen. Het plan was om van daaruit de gehele suikerrijke kolonie te veroveren. In West-Afrika hadden de bewindhebbers de handelsplaatsen Luanda en Elmina als doelwit uitgekozen. De aanvallen, die in 1624 en 1625 door de WIC werden uitgevoerd, mislukten uiteindelijk allemaal. Van de aanval op Elmina is een uniek ooggetuigenverslag bewaard gebleven. De bevelhebber van de vloot, admiraal Jan Dircksz Lam, hield een journaal bij dat als deel 105 in de reeks van de Linschoten-Vereeniging zal verschijnen. Het stuk bevat unieke informatie over contacten met Afrikanen, de voorbereidingen van de aanval en de aanval zelf, waarbij 441 opvarenden van de vloot om het leven kwamen.

HdH

Tresoor III

Samensteller Peter de Bode heeft zijn titanenarbeid voor *Tresoor III* bijna afgerond. Bij deze nieuwsbrief treft u een brief met intekenformulier, waarin nadere bijzonderheden over deze belangrijke sleutel op de delen 51 t/m 100 van de serie Werken worden uiteengezet. Wij hopen dat de leden van de Linschoten-Vereeniging in groten getale zullen intekenen op dit werk.

Jaarvergadering 2006

De jaarvergadering van de Linschoten-Vereeniging zal dit jaar worden gehouden op zaterdag 30 september aanstaande. Locatie en programma worden te zijner tijd bekend gemaakt, maar noteert u de datum alvast in uw agenda.

Colofon

© Linschoten-Vereeniging, 2006; tekstbijdragen van H. den Heijer, L. Wagenaar en P.J. Klapwijk

secretariaat: Roestmos 3, 3069 AR Rotterdam
+31 (0)10 – 421 30 21
linschoten-vereeniging@xs4all.nl
www.linschoten-vereeniging.nl